

نومرو : ۹۸

اداره خانه

ایستانبول ، جفال اوغلنده

دائرة اجتہادده

“ Idjtihad ” Constantinople

دوردنجی سنه

اجتہاد

حریت فکریه یه خادم

پنجشنبه کونلری چیقار اجتماعی، ادبی مجموعه

مدیر مرخص : الہامی صفا

۲۰ مارت ۱۳۳۰

آبونه

سنه لك آلتی آیلق

تورکیا ایچین : ۵ غروش ۳۰ غروش

ممالک اجنبیه ایچین : ۵ فرانق ۸ فرانق

نسخه سی ۵۰ باره یه

رباعیات خیام

91

من بنده عاصم رضای تو بگجاست
تاریک دلم نور وصفای تو بگجاست
مارا تو بهشت اگر بطاعت بخشی
ابن مزددود لطف و عطای تو بگجاست ؟

92

من هیچ ندانم که مرا آن که سرشت
بود اهل بهشت خوب یاد و زخ زشت
جامی و بتی و بر بطنی بر لب کشت
ابن هر سه مرانقد و ترانسیه بهشت .

93

من می خورم و مخالفان از چپ و راست
گویند مخور تو می که دین را اعداست
چون دانستم که می عدوی دینست
والله بخورم خون عدورا که رواست .

[*] « عمر خیام » بوراده الله شونی دیمک ایسته یور :
مادام که سن علم ازلی و علم کل ابله علم بذات الصدور سین ، مادام که
کافه مخلوقاتک کافه حرکات و اعمالی سنک اراده صمدانیه که تعلق
ایمه دکنه قطعاً واقع و موجود اولاماز ، دیمک ایلیکک ده فنا لک ده
خالق سنسین او حالد فنا لک ده سنک ارادتکلله واقع اولویور .
معصیت ایشله ینلری تجریم ایتک عدالتک صیغماز ، طاعت و عبادت اوزره
اولانلر ، بهشتک بالاستحقاق کیرمزلر یوقسه سن سیئه لر ، معصیت لر
حاصلی بتون فناقلر ، چیرکینلرک سنک آرزو و اراده صمدانیه که
رغمای وجود و وقوع بولیور ؟ فقط « خیام » ابله الهی آره سنده
نهلر وار ، نهلر کچبور بونی الله بیلیر و آره لرینه کیرمک بزم
خدمت دکلدر ، ع . ج .

عمومیتی اعتباریه ابنای جنس مزه امنیتله مکلفز ،
فقط کور کورینه اولماق شرطیه !

بریده فضله لنگیزی حس ایدرسه کز در حال اورادن
حذف وجود ایدیکز : عقلکز حسیاتکیزک دایم برمنقد
بیامانی اولسون . واقعا اوده لایخطی دکلدر ، فقط ینه
اک ای رهبر کز اودر .

بر چوق کیمسهر ثروت افکاره مالک اولمقدن زیاده
متمادیانک کتمک طبیعتده بولندقلری ایچون چوق سویلر لر .
موفقیا تیره مانع اولان اسبابدن بری ده بودر . واقعا بشریت
ناطقیته قائمدر . فقط ینه بو مزیتک ایجاباتندن اوله رق
انسان سوز سویلر کن بر کره حرارتلندی می مخاطبانی بتون
بتون اونوته رق دائره مباحثی کندی ظن و تخمینندن ده
قات قات زیاده توسیع ایدر ؛ اوزانیر . مخاطبانی ذره قدر
علاقه دار ایتیه جک تفرعاته کیریشه رک صیقدنجه صیقار .
« لاروویه » ک دیدیکی کبی دنیاده ایکی قسم انسانلر
آجینه غه لایقدر . بری سوز سویلیه جک قدر سرمایه
فکریه سی اولمایانلر ، دیکری صوصمق لزومنی کندینه اخطار
ایده جک برمنقد عقلیه صاحب اولامایانلر در .

اهمیتسنز کورونن بومسئله نک مقدراتمه شدت تعلق
واردر . بز کندمزی محیطمنزه سوزلر مرکز قیمت و اهمیتله
طانتدیره بیلیرز . درجه مبذوایتله دکل !

بنجه سوزلر مرکز مخاطبمنز اوزرنده کی تأثیراتی آرا
صره تفتیش ایدرسه ک بویله بر کر یویه دوشمکدن کندمزی
قورتارمش اولورز . سیما روحک معکسیدر . بو معیاره
مراجعت ایدن مدقق بر نظر مخاطبک چهره سنده یا کندیسینی
تشویق ایدن بر مأل انتظار اوقور ... سوزینه دوام ایدر !
یا خود اونک صوغوق باقیش لرنده بر معنای استتقال بوله رق
مجبور سکوت اولور . اصل هنر ایش بودرجه یه کلمه دن
صوصمقدر . ینه بونک ایچین انکیزلر « سوز کوش سه
سکوت آلتوندر » مثلنی ضرب ایتشلر در .

اجلك آتدینی اوقه قارشی قالفان ایتمه باراماز [1] و بو. کوموش لرك، آلتون لرك احتشایی هیچدر. احوال عالی نه قادار زیاده تدیقی ایدرسم اوقادار داهان زیاده آکلایورم که یالنگز ایلك ایی در باقیسی هیچدر.

67

هر دل که در او مایه تجرید کم است
بیچاره همه روزه ندیم ندم است
جز خاطر فارغ که نشاطی دارد
باقی همه هر چه هست اسباب غم است.

کنندیسند سرمایه تجرید [2] ا کیسک اولان هر کوکل. بیچاره در هر کون ندامت ک، تلهفک ندیمی در. اندیشه لردن آزاده، نشاطی بیر یورکدن غیری دنیا ده نه وارسه جمله سی غم سبیلریدر.

68

هر کو طربی ز عقل در دل میکاشت
بیکروز ز عمر خویش صنایع نکداشت
یا در طلب رضای یزدان کوشید
یا راحت خود کزید و ساغر برداشت.

کوکلنه، نشاط ساجاق «طانته مالک اولان هر فرد عمرینک تک بیر کوتی [کدرله] ضایع ایتمش دکلدرد. بویله بیر آدم یا رضای یزدانی طلب ایله مشغول اولمشدر. یا خود ساغر محبت و عرفانه ساریلاراق حضور و سرور بالی اختیار ایتمشدر.

[1] ظن ایتمه ک، «خیام»، اذاجاء اجلیم... الخ آیتندن هر کسک آکلادیفی معنای آکلایور. اونک کوزنده اجل. حیاتک نفس و دوران دم کیی اساسی شرطلردن بیرینک تعطیل و تخریه اوغراتیلما سندن عبارتدر. بوقسه «هرئس ایچین انفاس معدوده واردرد، بو انفاس اکال ایدیلده دیکجه [قروپ طوپنک ایکی یوز کیلواتی گولله سینی باشنه یمش اولسه بیله، قفاسی بیک پارچه اولسه بیله اولمز] فکر سخیفته دکلدرد. اجل ک معنای (اجتهاد) ک 26 نجی نومروسنده کی باش مقاله ده کورک. اوناده ایستما زسه کز «مترا یوز» لره «شرایه ل» لره و «قروپ» طوپلرینه صورتک. ع. ج.

[2] «تجرید» ک فلسفه ده نه دیمک اولدیفنی بر تفصیل آکلاماق ایچین (انکلیز قومی) عنوانی اثر مترجمزک بیرنجی کتابنک 37 الی 43 صحیفه لر ی دفتله، فقط غریمکار بیر دفتله اوقونالی در. ع. ج.

بن ی ایچهرم، مخالفلر سولدن صاغدن، بانا «ایچمه، ی دینک دشمنیدر» دیرلر. مادام که شرابک عدوی دین اولدیفنی اوکرندم، والله ایچهرم، دشمنک قانی ایچمک حلالدر.

94

مہتاب بنور دامن شب بشکافت
می خورم، که دمی چنین نه بتوانی یافت [*]
خوش باش و براندیش که مہتاب بسی
اندر سر خاک یک بیک خواهد تافت

مہتاب، نوریله، کیجه نک آتکشی بیرندی. شراب عشق و عرفان ایچ، بویله بیر زمانی هر وقت بولاماز-ین. نشته و نشاط اوزره اول و دوشون. که [بزدن سوکره] مہتاب ارضک باشی اوستنده [یا خود هر بیر یزک طورای، هزاری اوزره زنده] یک چوق زمانلر پارلا یا جق.

95

هر نیک و بدی که در نهاد بشرست
شادی و غمی در قضا و قدرست
با چرخ مکن حواله کاندز ره عشق
چرخ از تو هزار بار بیچاره ترست.

انسانک فطرتنده اولان هر ایلك و هر کوتوک، قانون طبیعتد. اولان نشاط و غم، بونلرک هیچ بیرینی چرخ فلک [طالع] اسناد و حواله ایتمه، چونکه بو عشق یولنده، چرخ فلک، سندن بیک دفعه داهان زیاده بیچاره در. [*]

96

تیری که اجل کشد سپرها هیچ است
وین محتشمی سیم وزرها هیچ است
چندان که بروی کارها درنکرم
نیکست که نیکست دکرها هیچ است.

[*] شعر آفرین بیر نازنین، کچمشده بیر مہتابده:

بستان و بده بکوی بشنو:

شهای چونین نه وقت خواست!

بدنی کوش هجران و هیجانه او قومشدی «کچمش زمان اولور که خیالی جهان دکر»

[**] «عمر خیام» ک نظرند کائنات ذات صمدانینک شراب اشتیاقیله مست و مسلوب الاختیار، آورده و سرکردان بیر عاشق در. (جلال الدین رومی). ایله (غزالی) دخی بویله دوشونورلر، بویله دوشونمک یا لکز شاعرانه دکل، بلکه حکیمانه درده. ع. ج.

جنت وجهنم امید و اندیشه لرزدن صرف نظر ایت ، مقابلنده
شراب عشق و عرفان آفاق ایچین اییک صاریفکی صات، قورقه
صاریفک اکسیک اولسون سوکره، باشک یوئدن برشیرددولا. [*]

103

بنکر زجهان چه طرف بریستم هیچ
وز حاصل ایام چه دردمستم هیچ
شمع طریم ولی چوینشستم هیچ
من جام جم ولی چویشکستم هیچ .

باقی ، جهان دن قازانچم نه اولدی ؟ هیچ . کچن کونلردن
الده نه قالدی ؟ هیچ . بن شمع طریم فقط بیر کره بو شمع
سو تنجه نه قالا جاق ؟ هیچ ، بن جام جم فقط قیریلدیم وقت نه اولاجانم ؟
هیچ .

104

کو مطرب ومی تابدهم داد صبح
خوشوقت دلی که میکند یاد صبح
مازا ایچیهان سه چیز میاید خوش
سر مستی وعاشقی و فریاد صبح .

نرده مطرب ، نرده می سویله ، تا که سخای صبح
کوسته رهم . مسعوددر بیر کوکل که صبح می یاد ایدر . بن ایچین
شو اوچ شی معززدر : دل مستک ، محبت ، فریاد صبح [*]

105

چون میکذرد عمر چه شیرین وجه تلخ
چون جان بلب آمد چه «نشابور» وجه «بلخ» .
می نوش که بعد از من وتوماه بسی
از سلخ بغره آید و از غره بسلخ .

عمر یکدیگدن سوکره آجی و یا طاتلی اولماسنک نه اهمیت
وار ؟ جان دوداغه کلدیکی وقت «نشابور» ده ویا «بلخ» ده
بولونماک نه فرق وار . شراب محبت ایچ ، چونکه بندن وسندن
سوکره قر ، هلال دن بدرتاه و بدرتاه دن هلاله بیرچوق کره لر
چیقوب اینه جک .

[*] ایرانده . مولالاری ، آخوندلری ، مطنطن قیافتلری
ترک اتمه ده دعوت ایتک ایچین بو بیر طرز استهزا آلودددر .
[*] صبح ، صباحلایین ایچیلن شرابدر . بر معناسی ده
مطره یا خود صراحی در .
حافظک :

بیتمده کی صبح ده خیامک صبوحندن در :

در حلقه گل و مل خوش خوانده دوش بلبل

هات الصبح هیوا یا ایها السکارا ! ع . ج .

یزدان چوگل وجود مازا آراست
دانست ز فعل ماچه خواهد برخاست
بی حکمش نیست هر کنای که مراست
پس سوخن قیامت از بهر چه خواست .

الله بنم طین طینتمی یوغوردینی وقت ، اعمالک نه اولاجانی
بیلوردی . مرتکب اولدیم کناهلری بن اونک علم و رضای
اولماق سزین اینله بور دکلم . او حالده قیامت کونی بی جهنمده
یا قاف ایسته مه سنک وجه معقولی نه در ؟

100

یکهفته شراب خورده باشی پیوست
هان تاندهی بروز آدینه زدست
در مذهب ماشنه و آدینه یکست
جبار پرست باش ، نه روز پرست .

اگر بیر هفته . هر کون شراب ایچدکسه ، جمعه کوتی ده
شراب ایچمک سزین صاقین الگدن قاجیرمه . بزم مذهب زده جمعه
وجهه ایرنه سی کونلری فرقسزدر . روز پرست اوله . جبار
پرست اول [یعنی قدرت کلیه یه تاب] کونلرک تاییحیسی اوله]

101

یارب تو کریمی و کریمی کر مست
عاصی زچه رو برون زباغ ارمست
باطاعم ار ییختی آن نیست کرم
با معصیتم اکر ییختی کر مست

ای الله سن کریمین و ارملاک عفو و مغفرت در . ایلاک
کنه کار [یعنی حضرت آدم] یچین جنت دن طرد اولوندی ؟
بن سانا عبادت و طاعت اوزره اولدیم ایچین بانا عفو و مغفرت
کوسته برسه ک بو بیر کرم اولار ؛ بن کنه کار اولدیم حالده
عفو و مصلحتله معامله ایدر سه ک اوزمان کر مکارلق ایتیش
اولور بن .

102

از فضل عنان به پیچ و درساغر پیچ
از خلد و سقر بگذرد در کوثر پیچ
دستار قصب بپاده بفروش و مترس
کم کن قصی پس طرفی بر سر پیچ .

فضل و تفضل دعوا سندن کچ . ساعر عشق و عرفانه صاریل ،

آن روز که توسن فلک [*] زین کردند
و آرایش مشتری و بروین کردند
ابن بود نصیب ما ز دیوان قضا
مارا چه گنه قسمت ماین کردند .

ابن قافله* عمر عجب میکندرد
دریاب دمی که از طرب میکندرد
ساقی غم فردای حریفان چه خوری
پیش از پیاله را که شب میکندرد .

بوکاربان عمر نه عجب کپیور! دقت ایت بویله کچوب کیدن
دم شادی در . ای ساقی حریفلرک غم فرداسنی نه بیورسین .
هایدی سن هرشی دن اول پیاله کتیر: کیچه کپیور، صباح اولیور.

آن کس که زمین و چرخ و افلاک نهاد
بس داغ که اوبر دل غمناک نهاد
بسیار لب جولعل و زلفین چومشک
در طبل زمین و حقه خاگ نهاد .

زمینی، چرخ و افلاکی یاراتان، انسانک غملی بورکنه نه قادر
چوق داغ آجدی! یا قوت کیبی بلجه قیرمزی دوداقلری مشک کیبی
بلجه ساحلری زمینک طبله سنه، خاگ حقه سنه قویدی [طوبراق
ایچنده محو و نایاب ایتدی]

ای بی خبران عشوه دنیا مخرید
چون از همه حالهای اوبا خبرید
و بن عمر عزیز خویش مدهید بباد
هان یار طلب کنید و هین باده خورید .

مادام که جهانک بوتون حاللرندن خبردار سگن، ای غافلر دنیا ناک
عشوه سنه آلدانما یکنز و عمر عزیزگزنی هدر ایتمه یکنز . هایدی
وقت غائب ایتکسیرین باری [یعنی ذات الوهیتی] آرایگنر ،
هایدی وقت ضایع ایتکسیرین محبت و عرفان شرابی ایچگنر .

ای هم نفسان مرازمی قوت کنید
وین روی جو کهر باجو با قوت کنید
چون مرده شوم بمی بشوید مرا
وز چوپ رزم تحت تابوت کنید

معزز آرقاداشلرم . بانا ، غدای شراب دن یابگنر . و بو
کهر با کیبی اولان یوزی با قوت کیبی ایدیکنر . اولدیکم وقت بنی
شراب ایله ییقایگنر . و تابوتک تحت سنی آسمه آفاجندن یابگنر .

حجله اباکار

« کوزل قیز » دن مفرز

تیر اثره لرك زیر خیالات اثرنده
آمیزش الوانته کیرمش کی خندان ؛
بولمش کی مرأتی بیک شعله زنده
وجهنده تماشا ایدیور کندینی هر آن .
انک تازه امللره ، طربلرله کوزللك
بر فجر بهاریده کی سودای جلیدن
بر خاره بی شائبه یامش مهالک ،
ویرمش سحر زنده نک انقاسنی بردن .
رکز ایتمش اوت کندینه برهیکل تابان ،
برهیکل نازنده که هر ثانیه سرپر
اطرافه بیک خاطره کرم وشتابان .
کویا بو طبیعته اولور محبس آمال ،
هر بر قم سودایده بر لفظ مکرر ...
بر لفظ مکرر که دکل قابل اکمال .

[*] خیام ، سمایی . بدایت تکوینده ، ارضک اطرافنده
سرعت سپردن دولای صیرته اگر قونولامامش اولان آرزغین
بیر آته بگنزه تبور . عالم کواکب ونجموی آلتون توپلو معظم
وکوپورمش بیر آته بگنزه تک پک خوشدر .